

UT2

Els grups i els equips de treball

2n curs - CFGS TEI
Mòdul: HABILITATS SOCIALS
Prof. Pilar Palacio Sesé

CONTINGUTS UT2

- 2.1 Tipus i característiques del grup. Desenvolupament grupal.
- 2.2 Anàlisi de l'estructura i processos de grups.
- 2.3 Tècniques per a l'anàlisi dels grups.
- 2.4 Valoració de la importància de la comunicació en el desenvolupament del grup.
- 2.5 La comunicació en els grups. Estils de comunicació. Comunicació verbal i gestual. Altres llenguatges: icònic, audiovisual, les TIC. Obstacles i barreres. Cooperació i competència en els grups.
- 2.6 Dinàmiques de grup. Fonaments psicosociològics aplicats a les dinàmiques de grup.
- 2.7 L'equip de treball. Estratègies de treball cooperatiu. Organització i repartiment de tasques.
- 2.8 El treball individual i el treball en grup.
- 2.9 La confiança en el grup.
- 2.10 Valoració del paper de la motivació en la dinàmica grupal.
- 2.11 Presa de consciència sobre la importància de respectar les opinions no coincidents amb la pròpia.

QUÈ ÉS UN GRUP?

GRUP

Conjunt de persones
que interactuen entre elles
i que comparteixen
objectius, normes i
un sentiment de pertinença.

En l'àmbit educatiu,
els grups poden ser tant els equips professionals com els grups d'infants.

EL GRUP *versus* L'EQUIP DE TREBALL?

GRUP

Un grup és un conjunt de persones que comparteixen un espai, una activitat o una situació, però no necessàriament treballen coordinadament.

Característiques d'un grup:

- Objectius individuals o poc definits.
- No cal interdependència entre membres.
- Comunicació més espontània i informal.
- Rols poc clars o canviants.
- Cohesió variable.

Exemple: alumnes en una aula, infants jugant al pati, un grup d'amics.

EQUIP DE TREBALL

Un equip és un grup que sí que treballa de manera organitzada, cooperativa i orientada a un objectiu comú.

Característiques d'un equip:

- Objectius compartits i clars.
- Interdependència real: cada membre és necessari.
- Comunicació estructurada i funcional.
- Rols definits (coordinador, portaveu, responsable...).
- Alta cohesió i compromís.

Exemple: mestres d'una escola coordinant un projecte, un equip d'educadores en una aula 0-3, un grup cooperatiu estructurat.

GRUP VS. EQUIP DE TREBALL

EN EDUCACIÓ INFANTIL

GRUP	EQUIP DE TREBALL
• Objectius individuals • No cal interdependència • Comunicació espontània • Rols poc clars	• Objectius compartits • Interdependència real • Comunicació estructurada • Rols definits
Exemple: Alumnes en una aula d'infantil	Exemple: Equip d'educadores en una aula 0-3

👉 *Tots els equips són grups, però no tots els grups arriben a ser equips.*

Un grup es converteix en equip quan hi ha objectiu compartit, organització, rols i col·laboració real.

TIPUS DE GRUPS

Segons la formalitat

Formals:

creats per l'organització (equip educatiu, claustre).

Informals:

sorgits espontàniament (afinitats, amistats).

Segons la grandària

Petits:

permeten relacions més estretes (equip d'aula).

Grans:

més complexos a nivell de comunicació (claustre complet).

Segons la funció

De tasca:

orientats a objectius concrets.

Socioafectius:

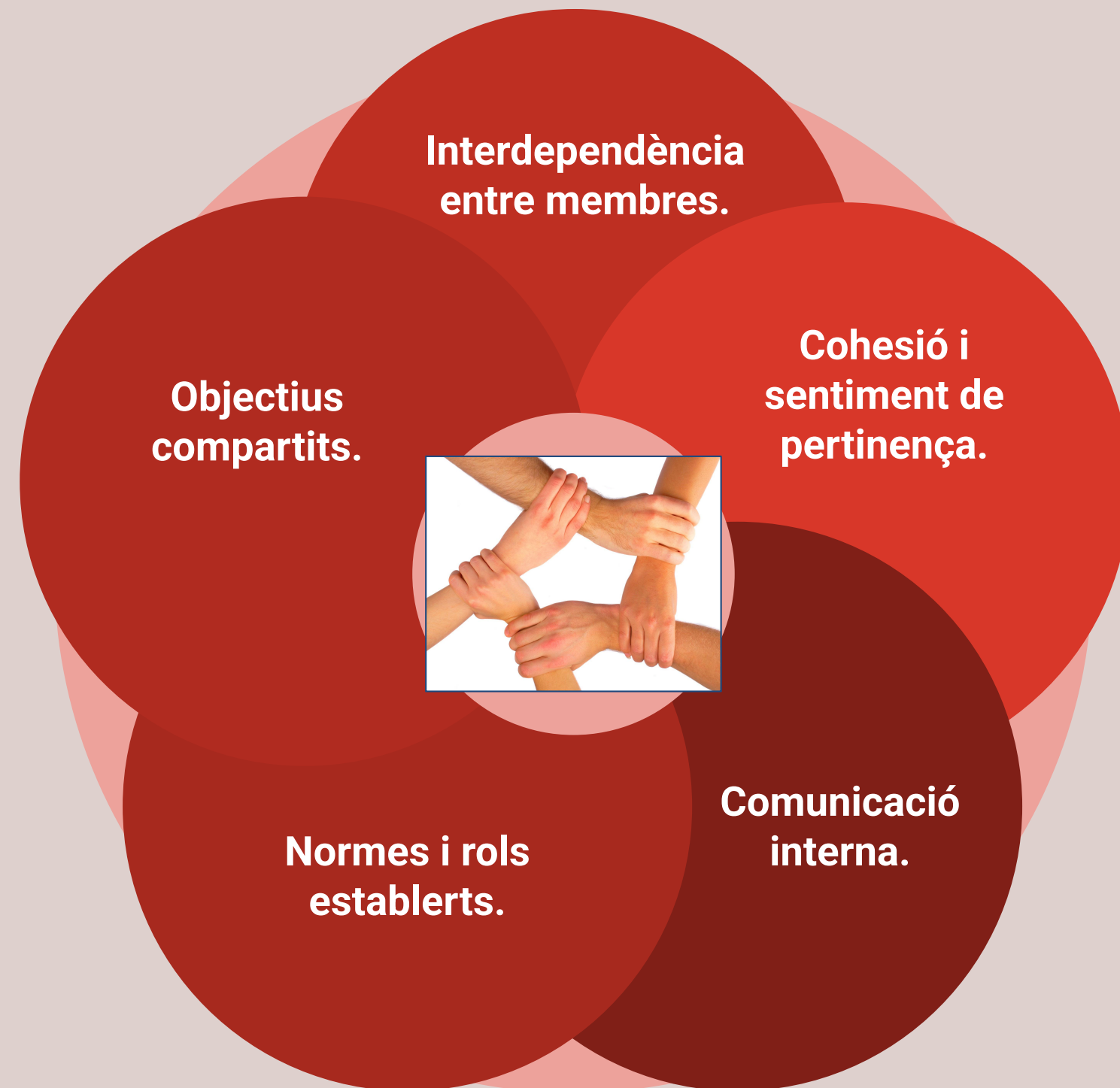
busquen suport, cohesió i benestar.

Els grups també poden classificar-se per altres categories:
obert/tancat
cooperatiu/competitiu
escollit/assignat

...

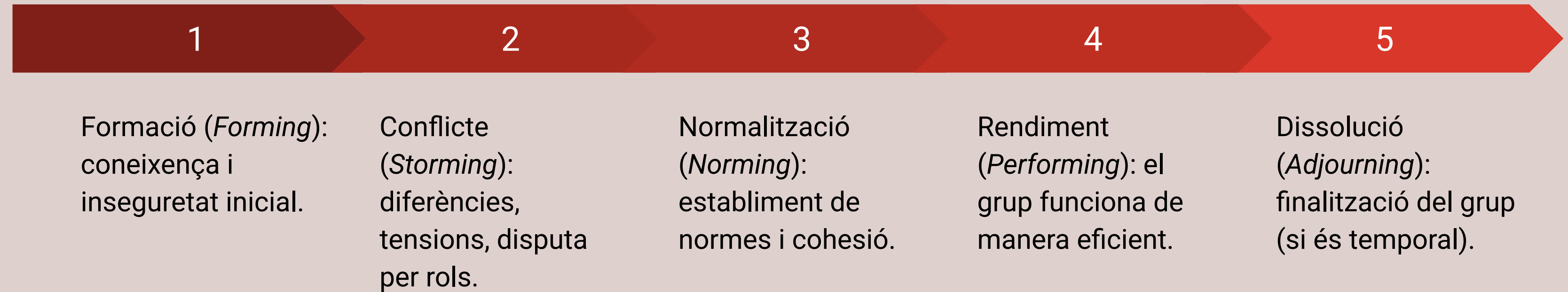
CARACTERÍSTIQUES DELS GRUPS

Alguns recursos per entendre la diferència entre grup i equip:

[REC1](#)
[REC2](#)

DESENVOLUPAMENT GRUPAL (Model de Tuckman)

El **desenvolupament grupal** és un procés fonamental per a l'èxit d'un grup, que inclou diverses fases clau que ajuden a establir la cohesió i a assolir els seus objectius. No tots els grups passen per totes les fases de la mateixa manera...

ESTRUCTURA DELS GRUPS

ROLS

funcions assignades de forma conscient o inconscient (líders, facilitadors, mediadors).

NORMES

expectatives compartides que regulen el comportament.

ESTATUS

prestigi o influència d'un membre dins del grup.

COHESIÓ

grau en què els membres se senten units.

ACT1: Accepteu un repte?

Com a grup teniu un repte: **elaborar un conte il·lustrat** de 4 pàgines per infants en 30 minuts.

1. Cada persona rep una tarjeta amb un rol que ha de representar i no pot revelar. Dues persones faràn d'observadores i registraran el que considerin.
2. Comenceu la feina!
3. Després de la tasca cada participant revela el seu rol i comenta: ha estat fàcil? ha generat conflicte? ha ajudat o dificultat el grup?. Les persones observadores compateixen: moments de tensió, moments d'eficàcia, rols que han passat desapercebuts, com s'han gestionat les diferències, ...
4. De forma individual, al vostre diari d'aprenentatges reflexioneu sobre:

A nivell personal *Quin rol acostumes a assumir en un grup realment?*

Quins rols et costarien més?

Què has descobert de tu mateixa?

A nivell professional com a educadora infantil

Quins rols apareixen en els grups d'infants?

Com podeu detectar-los i gestionar-los?

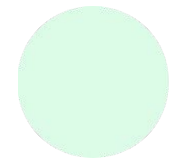
Quins rols són necessaris en un equip educatiu?

Quin rol voldries potenciar com a futura educadora?

ACT2: Els meus grups.

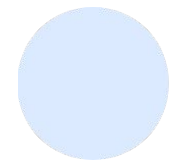
1. Pensa en aquest moment de la teva vida a **quants grups pertanys** (família, amistats, estudis, esport, culturals, d'oci, voluntariat, ...). Fes una graella i indica per cada un quin tipus de grup és (formal/no formal, obert/tancat, cooperatiu/competitiu, escollit/assignat, ...) i en quin moment es troba (model de Tuckman).
2. Seguidament, tria un dels grups i reflexiona sobre **quin rol o rols hi adoptes** habitualment: líder, observadora, medidora, dependent, generadora d'idees, insegura, organitzadora, passiva o evitadora de conflicte. Pensa també **quin tipus de comunicació** (assertiva, agressiva, passiva, reacció davant desacords, ...) acostumes a fer servir i quins beneficis i perjudicis t'implica.
3. Finalment, pensa sobre l'**impacte emocional i social** que han tingut aquests grups en tu i respon:
 - *Quin grup ha influït més en la meva manera de comunicar-me?*
 - *Quin grup ha estat el més positiu? Per què?*
 - *Quin grup m'ha generat més reptes?*
 - *Com em sento quan formo part d'un grup nou?*

PROCESSOS DINS DELS GRUPS

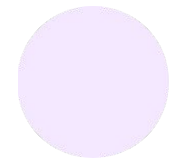
COMUNICACIÓ

Una bona comunicació és la base perquè el grup sigui funcional.

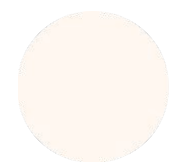
PRESA DE DECISIONS

Cada grup adopta la seva pròpia manera: consens, votació, lideratge.

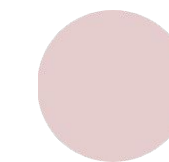
GESTIÓ DEL CONFLICTE

El conflicte permet als grups créixer i desenvolupar-se, mitjançant la negociació, la mediació,...

MOTIVACIÓ I CLIMA EMOCIONAL

La motivació no és estable, pateix fluctuacions, i això afecta el rendiment del grup.

COHESIÓ

El vincle entre les persones membres del grup incrementa la cooperació entre elles.

TÈCNIQUES D'ANÀLISI DE GRUPS

ANÀLISI DE GRUPS EN EDUCACIÓ INFANTIL

DETECTAR DINÀMIQUES INTERNES

identificar qui lidera, qui queda al marge, quines relacions son positives o conflictives

AFAVORIR LA COHESIÓ I EL BON CLIMA

Fomentar activitats que potenciïn la cooperació, la confiança i el sentiment de pertinença

INTERVENIR DE MANERA PREVENTIVA

Anticipar conflictes, barreres de comunicació o situacions de risc emocional

ADAPTAR METODOLOGIES I ACTIVITATS

Escoir estratègies didàctiques mes adequades (treball cooperatiu, petits grups, parelles, etc.)

POTENCIAR EL DESENVOLUPA- MENT SOCIOEMO- CIONAL

Fomentar habilitats com la comunicació, l'empatia, l'autoregulació i la resolució de conflictes

DONAR UNA ATENCIÓ INDIVIDUALITZADA MILLOR

Veure les necessitats específiques de cada infant dins del conjunt i adaptar-hi la intervenció

MILLORAR LA FUNCIÓ DE GUIA DE L'EDUCADOR

SOCIOGRAMA

estudia relacions d'afecte, rebuig i preferència (molt útil en grups d'infants).

OBSERVACIÓ SISTEMÀTICA

registre de conductes individuals i grupals.

ENTREVISTES I QÜESTIONARIS

recullen percepcions i vivències.

REGISTRES ANECDÒTICS I DIARIS DE CAMP

MAPES DE PARTICIPACIÓ

quantifiquen el nivell de participació.

ANÀLISI DAFO

punts forts, febles, oportunitats i amenaces del grup.

👉 Com fer un
SOCIOGRAMA en
Educació Infantil

LA COMUNICACIÓ EN ELS GRUPS

La comunicació és el mecanisme que connecta el grup, li dona estructura, el fa créixer i garanteix un funcionament saludable. Sense comunicació, no hi ha cohesió, no hi ha cooperació i no es pot construir un desenvolupament grupal realment positiu. En un equip educatiu, una comunicació fluida és essencial per garantir la coherència pedagògica i el benestar tant del personal com dels infants.

Una bona comunicació dins del grup permet...

- Compartir objectius i valors.
- Coordinar tasques.
- Evitar malentesos.
- Gestionar conflictes.
- Crear un clima afectiu positiu.
- Reforçar la cohesió i el sentiment de pertinença.

Estils de comunicació

Assertiv

expressa idees amb respecte i confiança (ideal)

Passiu

evita expressar opinions, genera frustració

Agressiu

imposa criteris, genera conflicte

Tipus de comunicació

Verbal

paraules, to, ritme

No-verbal (gestual)

postura, mirada, expressions, distància, gestos

Paralanogiatge

entonació, volum, silencis

Obstacles i barreres

Soroll, interrupcions

emocions intenses

prejudicis

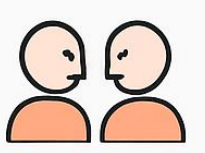

manca d'escolta

Cooperació vs. competència

Cooperacio
treball conjunt per un objectiu comú (alt rendiment,

Comptence
rivalitats internes (pot disminuir la cohesió)

ALTRES LENGUATGES EN EDUCACIÓ INFANTIL

LENGUATGE ICÒNIC

Inclou pictogrames, imatges, fotografies i símbols visuals. En infants de 0 a 3 anys és especialment important perquè:

- Afavoreix la comprensió del món quan el llenguatge verbal encara és limitat.
- Facilita l'anticipació de rutines (menjar, dormir, higiene, joc).
- Redueix l'ansietat en infants amb dificultats d'adaptació.
- Fomenta l'autonomia, ja que l'infant pot interpretar què passarà sense instruccions verbals.
- Sistemes com [TEACCH](#) o altres rutines visuals ajuden a estructurar espais i temps.

Exemples pràctics a l'aula 0-3:

taula d'estació d'inspiració Waldorf

Fotos dels infants per identificar penjadors, materials...

*Seqüències amb imatges per mostrar rutines (rentem mans
→ dinem → rentem dents).*

Targetes d'emocions amb cares senzilles, d'objectes, ...

LENGUATGE VISUAL I MUSICAL

És el llenguatge basat en sons, música, imatges en moviment, i té molt valor en aquesta etapa perquè els infants aprenen sobretot a través de la imitació i l'estimulació multisensorial:

- Ajuda a captar i mantenir l'atenció breu dels infants.
- Reforça aprenentatges bàsics (colors, animals, sons, cançons).
- Permet introduir contes animats o històries molt simples.
- Facilita l'estimulació auditiva i rítmica.
- Pot servir per a modelar conductes: rentar mans, recollir, saludar...

Exemples pràctics a l'aula 0-3:

Cançons de falda.

Microcontes animats.

*Presentacions amb fotos del dia a dia de l'aula per treballar
reconeixement i cohesió.*

Sons d'animals per dinamitzar activitats sensorials.

TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I DE LA COMUNICACIÓ

En el 0-3 no es fa ús directe per part dels infants, però sí per part dels equips educatius com a eina de coordinació, documentació i comunicació amb les famílies.

- Millora la relació família-escola, imprescindible en el 0-3.
- Permet documentar el desenvolupament (fotos, vídeos, informes).
- Ajuda a compartir rutines, menús, hàbits i avisos d'una manera ràpida.
- Facilita un seguiment personalitzat del progrés de cada infant.

Exemples de TIC utilitzades pels equips educatius:

Apps de comunicació amb famílies (TokApp, KinderApp...).

Plataformes per compartir diaris d'aula, fotos del dia,

Correu electrònic per informar d'entrevistes o temes importants.

*Arxius digitals amb el desenvolupament de l'infant
(documentació pedagogia (dossier pedagògic digital)).*

DINÀMIQUES DE GRUP

Les **dinàmiques de grup** són activitats estructurades que es realitzen amb un grup de persones amb l'objectiu de millorar la interacció, la comunicació i el treball conjunt. S'utilitzen molt en educació infantil, formacions, equips de treball i processos de convivència.

Les dinàmiques de grup permeten...

- Enfortir la cohesió entre les persones.
- Millorar la comunicació i l'escolta activa.
- Fomentar la cooperació i el treball en equip.
- Desenvolupar habilitats socials i emocionals.
- Estimular la creativitat i la resolució de problemes.
- Crear un clima de confiança i respecte.
- Són activitats vivencials: les persones aprenen fent, interactuant i reflexionant conjuntament sobre l'experiència.

FONAMENTS PSICOSOCIOLÒGICS

Els **fonaments psicosociològics** de les dinàmiques de grup són els principis psicològics i socials que expliquen com i per què les persones aprenen, interactuen i es desenvolupen dins d'un grup. Aquests fonaments ens ajuden a dissenyar activitats que siguin efectives, segures i enriquidores, especialment per a infants.

Aprenentatge cooperatiu

Els infants aconseguixen més quan col·laboren, comparteixen idees i construeixen coneixement de manera conjunta.

- Interdependència positiva: tots tenen un paper i són importants.
- Responsabilitat individual i de grup: cada infant contribueix.
- Interacció cara a cara: parlar, escoltar i negociar.
- Habilitats socials: torns de paraula, empatia, resolució de conflictes.

Aplicació en dinàmiques: activitats en grup, cooperació per resoldre reptes, jocs de construcció conjunta o contes col·laboratius.

Psicologia humanista (Carl Rogers)

La psicologia humanista defensa que els infants són actius, creatius i tenen tendència natural a aprendre i créixer. Carl Rogers posava l'accent en un clima emocional segur.

- Respecte incondicional: acceptar cada infant tal com és.
- Confiança i autenticitat: relacions sinceres, sense judicis.
- Clima afectiu positiu: entorn tranquil, segur i respectuós.

Aplicació en dinàmiques: activitats que promouen l'autoexpressió, el reconeixement emocional, la participació lliure i el respecte dels ritmes personals.

Teoria sociocultural de Vygotski

El desenvolupament es construeix a través de la interacció social. Els infants aprenen fent amb altres.

- Zona de Desenvolupament Proper (ZDP): els infants aprenen millor quan algú els acompanya, els guia o col·labora amb ells.
- Aprenentatge mediat: el llenguatge, els gestos i les interaccions són eines d'aprenentatge.
- Importància del joc social: jugar amb altres infants afavoreix la regulació, la creativitat i el pensament simbòlic.

Aplicació en dinàmiques: jocs de rols, activitats cooperatives, situacions on uns infants ajuden altres, diàlegs guiats.

Teories del joc: aprenentatge vivencial

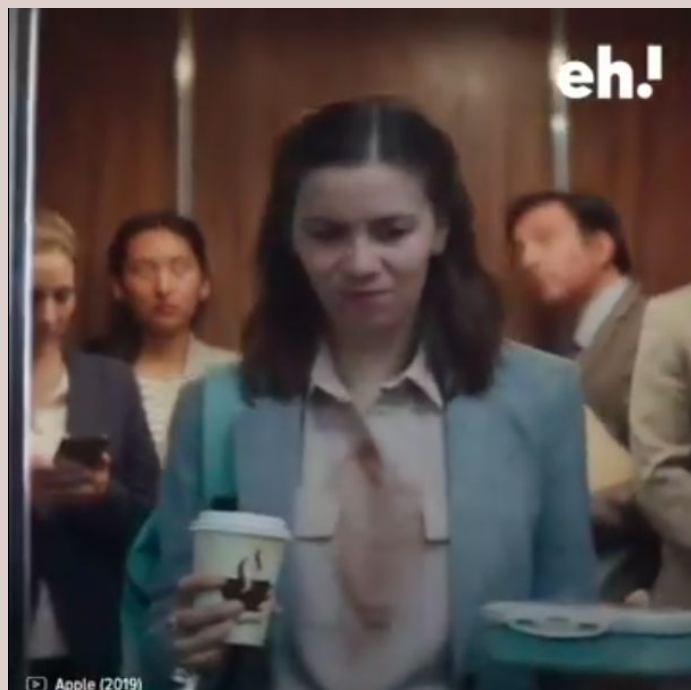
El joc és la forma natural d'aprenentatge en la infància. Les teories del joc (Piaget, Vygotski, Bruner...) expliquen que a través del joc, els infants experimenten, proven, imaginen i integren nous coneixements.

- Aprenentatge actiu: fer abans que escoltar.
- Experimentació i prova-error: descobriment lliure i creatiu.
- Expressió simbòlica: representar rols, situacions i emocions.
- Motivació intrínseca: els infants juguen perquè volen, no perquè han de.

Aplicació en dinàmiques: jocs de moviment, contes dramatitzats, circuits motrius, jocs simbòlics i activitats sensorials.

L'EQUIP DE TREBALL

EQUIP EDUCATIU:
És un grup de professionals que comparteixen objectius pedagògics

Característiques per un treball eficient:

- Comunicació fluida.
- Lideratge positiu.
- Distribució equitativa de tasques.
- Responsabilitat compartida.
- Flexibilitat i adaptació.
- Acords de funcionament.
- Estratègies de treball cooperatiu: rols rotatoris.
- Reunions eficaces.
- Planificació conjunta
- Avaluació col·lectiva i autoavaluació.
- Repartiment de tasques segons competències, experiència i disponibilitat.
- Repartiment de tasques equilibrat i transparent.
- Evitar sobrecàrregues i afavorir la corresponsabilitat.

CONDICIONANTS DE LA DINÀMICA GRUPAL

CONFIANÇA

- sentir seguretat per expressar opinions
- poder delegar tasques
- acceptar errors com a part del procés
- donar i rebre suport emocional.

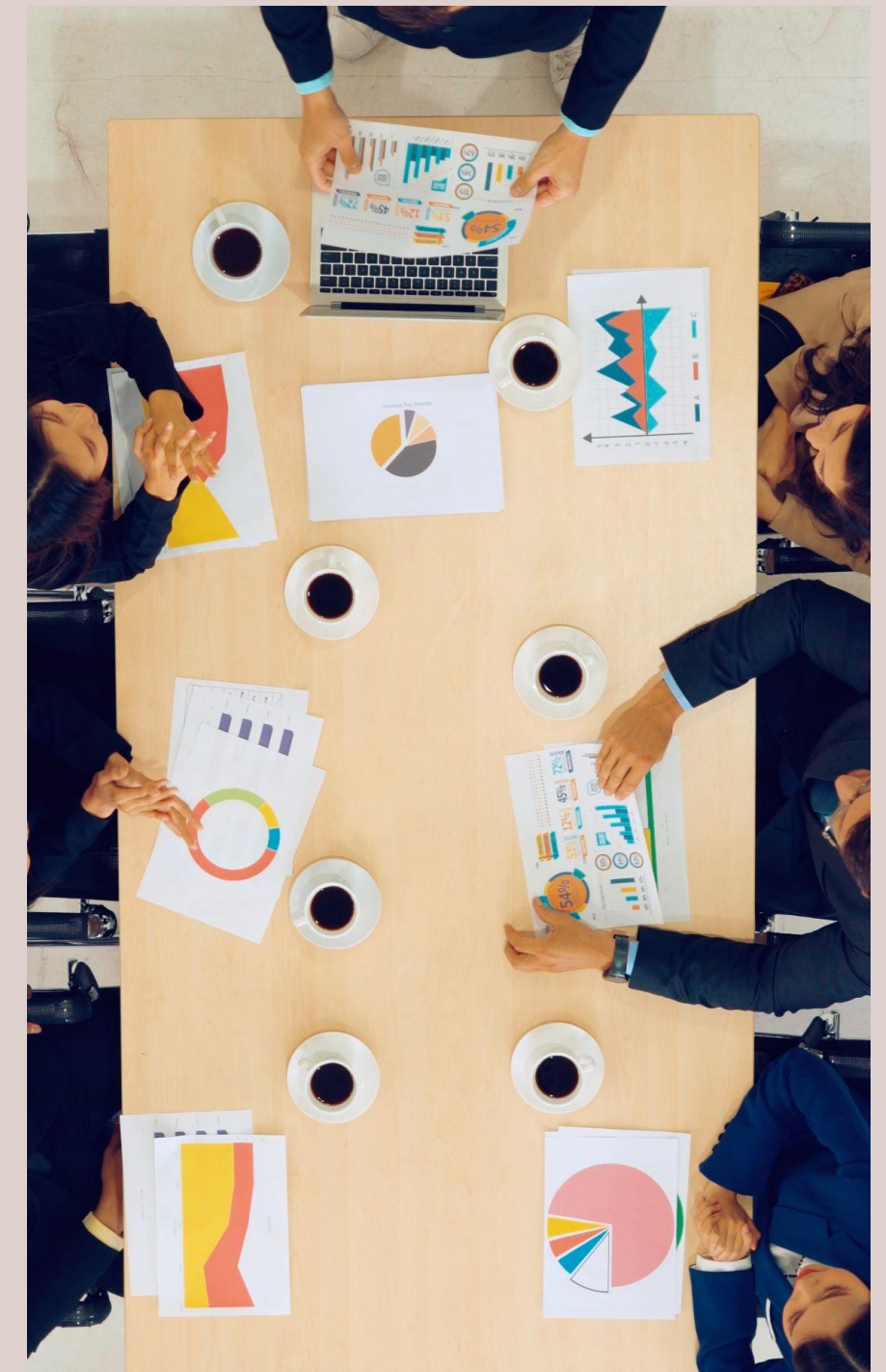
MOTIVACIÓ

- augmenta la implicació i participació
- millora el clima emocional
- afavoreix la creativitat i la iniciativa
- ajuda a superar dificultats
- garanteix la perseverança

RESPECTE

- respectar opinions diverses i les integra
- enriqueix el treball en equip i els resultats
- evita conflictes destructius
- garanteix un clima de confiança
- fomenta el pensament crític

“Ningú educa ningú, ningú s’educa sol: les persones s’eduquen conjuntament, mediatitzades pel món.”

Paulo Freire
